

Täysistunto

Keskiviikko 3.6.2020 klo 16.50—17.52

2. Muu asia: Valtioneuvoston asetus väliaikaisista poikkeuksista sovellettaessa eräitä vuosilomalain, työaikalain ja työsopimuslain säännöksiä

Muu asia M 22/2020 vp

Valiokunnan mietintö PeVM 19/2020 vp

Ainoa käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 2. asia. Käsittelyn pohjana on perustuslakivaliokunnan mietintö PeVM 19/2020 vp. Nyt päätetään, onko asetus kumottava.

Keskustelu

16.50 **Aki Lindén sd:** Arvoisa puhemies! Tämä on itse asiassa aika iso asia, jota me nyt käsittelemme. Jos kiteyttäisin sen, niin olemme nyt neljättä kertaa näiden todettujen poikkeusolojen aikana vahvistamassa nyt käsillä olevan valmiuslain pykälän käyttöä jälleen kerran kuukaudeksi eteenpäin.

Kannatan toki tätä ehdotusta, siitä ei ole kysymys, mutta minusta on nyt ihan oikea ajankohta jo alkaa kysymään sitä, pitäisikö meillä arvioida, vallitsevatko meillä edelleen sellaiset olosuhteet, jotka meillä silloin vallitsivat, kun maan todettiin olevan poikkeusoloissa, mikä sitten johti 16. ja 17. maaliskuuta ja sitä seuraavina päivinä valmiuslain eräiden pykälien käyttöönottoon. Mehän olemme jo kaksi silloin käyttöön otetuista pykälästä pudottaneet kokonaan pois käytöstä, ja erästä pykälästä, muistaakseni 87 §:stä, ei olla ker- taakaan, vaikka sekin on ollut koko ajan voimassa, annettu sovellutusasetusta, joten minus- ta tätä kokonaisuutta on syytä harkita.

Tässähän nyt on kysymys näistä vuosilomalain ja työsopimuslain asioista, ja aivan ku- ten tuossa perustuslakivaliokunnan mietinnössä todetaan, on ollut havaittavissa, että näitä on jossain määrin ylitulkittu ja käytetty tuolla sairaala- ja terveyskeskusmaailmassa myös sellaistaen työaikajärjestelyiden perusteluina, jotka eivät oikeastaan ole lähtöisin tästä vält- tämättömyysolettamasta, joka liittyy sitten tähän koronaepidemiaan. Se on erinomaisen tärkeää, että tämä on tuossa mietinnössä todettu, ja nyt kun kesä on alkanut ja kun oman ko- kemuksen mukaan kesäaika ainakin tuolla päivystävässä erikoissairaanhoidossa on jo vuosien ajan ollut hyvinkin kriittistä aikaa, niin on erittäin tärkeää alleviivata sitä, että nyt käsillä olevaa pykälää ei käytetä siellä sinänsä usein kesäaikana esiin tulevien työvuoro- asioiden ja resurssivajeiden paikkaamiseen, vaan ne ovat niitä normaaleita, jos näin voi- daan sanoa, kesäaikaan liittyviä haasteita, joita terveydenhuollon ammattihenkilöiden saa- tavuudessa on ollut.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 86/2020 vp

Mutta tärkein viestini oli se, että minusta alkaa olla oikea aika arvioida nyt tätä koko poikkeusolotilannetta ja sitä, tuodaanko taas kuukauden päästä viidennen kerran nämä samat pykälät jatkettavaksi vaiko ei.

16.53 Merja Mäkisalo-Ropponen sd: Arvoisa puhemies! Tämän asetuksen alkuperäisenä tavoitteenahan on ollut terveydenhuoltojärjestelmän toimintakyvyn säilyminen pandemian aikana. Perustuslakivaliokunnan mukaan tämän soveltumisasetuksen voimassaololle 30.6. saakka on edelleen perusteita, mutta se kiinnitti huomiota siihen, että epidemiatilanne on huomattavasti parantunut ja siksi voimassaoloa on harkittava jatkossa huolellisesti, aivan kuten edustaja Lindénkin totesi.

Asetuksen soveltamisessa on eri puolilla Suomea esiintynyt jonkun verran ongelmia, kuten esimerkiksi työelämä- ja tasa-arvovaliokunta lausunnossa toi esille. Valmiuslain mahdollistamia poikkeuksia on käytetty joissakin sellaisissa terveydenhoidon yksiköissä, jotka eivät liity koronaepidemian hoitoon. Palvelusuhteen ehtoja on myös sivuutettu laajemmin kuin mitä asetus sallii, ja irtisanomisaikoja on pidennetty ilman selkeää liitääntä koronaepidemiaan ja pidennyksen välttämättömyyttä osoittamatta. Myös vuosilomia on siirretty tai peruttu vastoin asetuksen välttämättömyysedellytyksiä. Tällaiset tiedot ovat huolestuttavia, ja näihin tilanteisiin on ehdottomasti puututtava.

Jälleen kerran — tämä ei ole ensimmäinen kerta, kuinka mones kerta lieneekään — perustuslakivaliokunta muistuttaa, että valmiuslain toimivaltuuksia voidaan käyttää vain sellaisin tavoin, jotka ovat välttämättömiä lain tarkoituksen saavuttamiseksi ja oikeassa suhteessa tavoiteltavaan päämäärään. Toisin sanoen poikkeusvaltuuksia ei saa käyttää esimerkiksi tavanomaisista sairauspoissaoloista tai liian vähäisestä henkilöstömitoituksesta johtuvan henkilöstövajeen poistamiseen.

Jatkoa ajatellen tarvitaan selkeämpi ohjeistus ja myös toimivaltuuksien soveltamisen tehokkaampaa valvontaa. Valvonnan parantamiseksi perustuslakivaliokunta ehdotti selvitetäväksi, onko tarpeen säätää työnantajan velvollisuudesta ilmoittaa valvovalle viranomaiselle valmiuslain toimivaltuuksien soveltamisen aloittamisesta työpaikalla. Lisäksi perustuslakivaliokunta esittää, että valtioneuvosto seuraa valmiuslain käyttöä tarkasti ja raportoi eduskunnalle toimivaltuuksien käytöstä viimeistään tämän kriisiajan päätyttyä.

Arvoisa puhemies! Tämä asia kokonaisuudessaan on iso ja tärkeä, koska kysymys on työntekijöiden perusoikeuksista. Edeltäneet viikot ovat olleet sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstölle todella raskasta aikaa, ja ongelmana on ollut myös esimerkiksi se, että työsuojeluviranomaiset eivät ole voineet tehdä tarkastuksia työpaikoilla. Esimerkiksi Sairaanhoidtajaliiton kyselyn mukaan työpaikoilla on ollut todella paljon puutteita tiedottamisessa ja myös kriisiajan johtamisessa. Kriisiaikana olisi erityisen tärkeää, että avoimen keskustelukulttuurin ja asioiden yhdessä sopimisen kautta luodaan yhteistä todellisuutta ja tiedetään, mitä ollaan tekemässä ja miksi. Näin ei ole aina tapahtunut. Toivottavasti nyt tehdystä virheistä ja halutaan oppia.

16.56 Mia Laiho kok: Arvoisa puhemies! Tällä asetuksella on haluttu turvata työvoiman saatavuus terveydenhuollon toimintayksiköissä tämän koronakriisin aikana, ja sille on ollut perusteet, mutta tämä on hyvä aika nyt myös kyseenalaistaa sitä, tarvitaanko sitä enää jatkossa, onko Suomessa enää poikkeustila. Tämähän on nyt täällä meillä päätettävänä perustuslakivaliokunnan lausunnon jälkeen, ja tämän tarkoitus on olla 30.6. saakka voimas-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 86/2020 vp

sa, ja voi hyvin nyt kyllä kysyä — vähintäänkin sitten sen jälkeen, jos tautitilanne pysyy rauhallisena — onko tälle todella enää perusteita.

Huolestuttavaa on, että työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan lausunnossa kiinnitettiin huomiota siihen, että valiokunnan saamien selvitysten mukaan valmiuslain mahdollistamia poikkeuksia on käytetty joissakin sellaisissa terveydenhoidon yksiköissä, jotka eivät liity koronaepidemian hoitoon, ja myös palvelussuhteen ehtoja on sivuutettu laajemmin kuin mitä asetus sallii. Myös perustuslakivaliokunta kiinnitti huomiota näihin tietoihin poikkeusvaltuuksien väärinkäytöstä. Poikkeustilassa pitäisi olla erittäin huolellinen myös sen suoman vallan käyttämisessä. Perustuslakivaliokunta kiinnitti huomiota valmiuslain 4 §:ään, jonka mukaan ”lain toimivaltuuksia voidaan käyttää vain sellaisin tavoin, jotka ovat välttämättömiä lain tarkoituksen saavuttamiseksi ja oikeassa suhteessa toimivaltuuden käyttämisellä tavoiteltavaan päämäärään, ja lisäksi valmiuslain mukaisia toimivaltuuksia voidaan käyttää vain, jos tilanne ei ole hallittavissa viranomaisten säännönmukaisin toimivaltuuksin”. Poikkeusvaltuuksia ei ole sallittua käyttää esimerkiksi tavanomaisista sairauspoissaoloista tai liian vähäisestä henkilöstömitoituksesta johtuvan henkilöstövajeen paikkaamiseen.

Eli nyt kun kesälomat ovat tulossa, niin on kyllä erittäin huolellisesti seurattava ja valvottava myös sitä, että työpaikoilla noudatetaan oikeaoppisesti tätä valmiuslakia, niin kauan kuin se on voimassa, ja sitten myöhemmin tietenkin normaaliolojen lakia, kun tämä on purettu. Ja niin kuin perustuslakivaliokunta on pitänyt välttämättömänä, pitää puuttua siihen ripeästi ja asianmukaisesti ja pitää olla riittävä ohjeistus kentälle ja myöskin sitten raportointi siitä, miten tätä lakia on sovellettu ja miten se toimii.

16.59 Kim Berg sd: Arvoisa puhemies! Perustuslakivaliokunta on arvioinut valmiuslain toisen luvun toimivaltuussäännösten käyttöönoton ja niiden nojalla annettujen asetusten hyväksyttävyyttä lähtökohdasta, jonka mukaan terveydenhuoltojärjestelmän toimintakyvyn säilyttäminen pandemian aikana on perusoikeusjärjestelmän näkökulmasta erittäin painava peruste, joka oikeuttaa poikkeuksellisen pitkälle meneviä, myös ihmisten perusoikeuksiin puuttuvia viranomaistoimia.

Perustuslakivaliokunnan mielestä edellytykset soveltamisasetuksen voimassaololle 30.6. asti ovat asetuksen perustelumuistion ja valiokunnan saaman muun selvityksen valossa edelleen olemassa. Valiokunta kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että epidemiatilanne on jo asetuksen antamisen jälkeen muuttunut.

Arvoisa puhemies! Pidän kuitenkin erityisen huolestuttavana, että työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan saamien selvitysten mukaan poikkeussäännösten käyttämisessä ei kaikilta osin ole noudatettu asetuksen käytön edellytyksiä. Valmiuslain mahdollistamia poikkeuksia on käytetty joissakin sellaisissa terveydenhuollon yksiköissä, jotka eivät liity koronaepidemian hoitoon. Palvelussuhteen ehtoja on myös sivuutettu laajemmin kuin mitä asetus sallii ja irtisanomisaikoja on pidennetty ilman selkeää liitántää koronaepidemiaan ja pidentymisen välttämättömyyttä osoittamatta. Myös vuosilomia on siirretty ja peruttu vastoin asetuksen välttämättömyyседellytystä.

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta tähdentää lausunnossaan, että työntekijän vuosilomiin ja työaikoihin saa puuttua vain tilanteissa, joissa se on ehdottoman välttämätöntä lain tarkoituksen saavuttamiseksi, ja käytön tulee olla viimesijainen keino turvata riittävä henkilöstö. Poikkeusvaltuuksia ei ole sallittua käyttää esimerkiksi tavanomaisista sairauspoissaoloista tai matalasta henkilömitoituksesta johtuvan henkilöstövajeen paikkaamisen. Riit-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 86/2020 vp

tävä henkilöstömäärä tulee poikkeusoloissakin pyrkiä järjestämään muun muassa sijaisten palkkaamisella ja henkilöstön siirroilla toimipaikasta toiseen.

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta ja perustuslakivaliokunta pitävät välttämättömänä, että poikkeusvaltuuksien perusteettomaan käyttöön puututaan ripeästi ja asianmukaisesti. Asetusten mahdollistamien poikkeusten käyttämisestä tulee laatia työnantajille riittävä ja selkeä ohjeistus, jossa korostetaan poikkeuksien käytön välttämättömyyttä ja viimesijaisuutta riittävän henkilöstömäärän turvaamisessa. Riittävän ja asianmukaisen ohjeistuksen lisäksi on korostettava myös valmiuslain toimivaltuuksien soveltamisen tehokasta valvontaa.

Kannatan lämpimästi perustuslakivaliokunnan esitystä selvittää, onko tarpeen säätää työnantajan velvollisuudesta ilmoittaa [Puhemies koputtaa] valvovalle viranomaiselle valmiuslain 93 ja 94 §:n mukaisten toimivaltuuksien soveltamisen aloittamisesta työpaikalla.

17.03 Päivi Räsänen kd: Arvoisa herra puhemies! Yhdyn näihin samoihin huoliin, joita täällä edustajat ovat edellä esittäneet.

Alun perin näiden poikkeusasetuksien säätäminen on ollut tarpeellista ja on ollut perustelua. Tämäkin asetus on käsitelty perustuslakivaliokunnassa yksimielisesti, ja yksimielisesti tämän täälläkin hyväksymme, mutta on kyllä syytä ottaa nämä huolet vakavasti. Todellakin epidemiatilanne on ihan merkittävästi muuttunut, ja on muuttunut jo tuon asetuksen antamisen jälkeenkin, joten toivon, että hallitus tarkkailisi tilannetta ja tarvittaessa toisi sitten esityksen tämän kumoamisesta, jos näyttää siltä, että tälle ei enää ole tarvetta. Eli tässä todellakin vaaditaan myös hallitukselta aktiivisuutta.

Samaan huoleen yhdyn myös, joka täällä on kaikissa puheenvuoroissa tullut esiin, että työ- ja tasa-arvovaliokunta kiinnitti huomion siihen, että näitä poikkeusvaltuuksia on käytetty myös väärin ja tarkoituksen vastaisesti. Tässä varmasti olisi tärkeää myös oikean informaation perille meneminen kaikkiin sairaanhoitopiireihin ja terveydenhoidon yksiköihin. Nyt korona-aikana on erityisesti näkynyt se ilmiö, että terveydenhuollon yksiköissä ja paikallisesti on eri tavoin sovellettu esimerkiksi koronatestauksiin tai suojamateriaalien käyttöön tai myös riskiryhmien kohteluun liittyviä suosituksia ja ohjeita. Ehkä tässäkin sitten on menty siihen, että voi olla, että epähuomiossa tai tahattomastikin on toimittu väärin. Tietenkin on vielä pahempaa, jos on tahallisesti toimittu väärin.

Tärkeää on, että epidemiatilanteen kehittymistä seurataan ja tehdään myös johtopäätökset. Mitään poikkeusoloja on tarpeetonta jatkaa, ellei niille enää ole perusteita. Eli mahdollisimman nopeasti toki tulee tässäkin suhteessa palata aivan normaalijärjestykseen.

17.06 Mikko Kinnunen kesk: Arvoisa herra puhemies! Kuten täällä on todettu, epidemiatilanne on muuttunut viime aikoina voimakkaasti ja tätä on tapahtunut myöskin sen jälkeen, kun tämä asetus on annettu. Näiden valmiuslain pohjalta tehtyjen asetusten välttämättömyyttä tulee arvioida joka tasolla. Sitä on toki arvioitu jo silloin, kun poikkeusolot on todettu, ja sitä on arvioitu, kun jatkoasetusta on tehty, ja myöskin perustuslakivaliokunta on jälkitarkastuksessaan kiinnittänyt siihen huomiota.

Välttämättömyysarviota tulee tehdä myöskin viranomaisten työssä joka kerta, kun toimivaltuuksia käytetään. Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta on kiinnittänyt huomiota siihen, että kaikki ei ole mennyt joka paikassa aivan oikein. Tarvitaan valvontaa, ja se on valtioneuvoston tehtävä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 86/2020 vp

Kun epidemia voi pitkittyä, on tärkeää, että siirrytään laatimaan normaaliolojen lainsäädäntöä määräaikaaisesti tai pysyvästikin. Perustuslakivaliokunta pitää tärkeänä sitä, että valtioneuvosto seuraa säännöllisesti valmiuslain täytäntöönpanoa ja raportoi siitä riittävässä määrin eduskunnalle. Myöskin valiokunta tarvitsee aina ajantasaisen tiedon, jotta tätä välttämättömyyttä voidaan arvioida. Kuten edustaja Räsänen tuossa edellä sanoi, poikkeusoloja ei voida jatkaa, kun se ei ole enää välttämätöntä. Siinä tilanteessa olemme jossakin vaiheessa, ja siihenkin on uskallettava mennä.

17.08 Kim Berg sd: Arvoisa puhemies! Halusin tähän nyt jatkaa oikeastaan sillä lailla, kun aika loppui tuossa vähän kesken.

Elikkä tässä vaiheessa mielestäni on erityisen tärkeää, että työnantajia informoidaan siitä, että tätä kyseistä asetusta ei käytetä väärin. Sitten seuraava vaihe, mikä on erittäin tärkeä, on, että nyt kun arvioidaan tämän asetuksen mahdollista jatkamista heinäkuusta eteenpäin, niin on entistä tarkempaan arvioitava muun muassa sitä, täyttääkö tämä edelleenkin perustuslain 23 §:n, jonka mukaan perusoikeuksiin liittyy vaatimus poikkeuksien tilapäisyydestä. Nyt on menty heinäkuussa kuitenkin jo yli kolme kuukautta, ja siinä mielessä se on erityisen tärkeätä, että kun seuraavan kerran harkitaan tämän asetuksen mahdollista jatkamista, niin harkitaan entistä tarkemmin juuri myös tätä tilapäisyyskysymystä tämän asian osalta. Tämä on siinä mielessä todella tärkeä asia hoivahenkilökunnalle, jolla on ollut muutenkin nyt hyvin raskas kevät koronan myötä ja tämä koetaan jonkintyyppisenä rangaistuksena. Olen saanut myös paljon palautetta siitä, että hoivahenkilökunta kokee nyt, että Suomea avataan heidän kustannuksellaan. Muun muassa ravintoloita lähdettiin nyt 1.6. avaamaan, ja he kokevat, että tätä asetusta jatketaan siltä varalta, että esimerkiksi ravintoloiden avaaminen johtaisi uuteen epidemioiden nousuun.

Tämä on tärkeätä myös hoitoalan vetovoimaisuuden kannalta tulevaisuudessa. Niin kuin me kaikki tiedämme, meillä tulee olemaan entistä haastavampaa saada osaavaa hoivahenkilökuntaa tulevaisuudessa, ja kaikki nämä asiat ovat niitä, jotka myös olennaisesti vaikuttavat alan vetovoimaisuuteen. Siinä mielessä näen todella tärkeänä, että kun harkitaan mahdollista asetuksen jatkoa, niin entistä tarkemmin punnitaan näitä kaikkia asioita ja tehdään se päätös sillä perusteella, onko sitä ehdottoman tärkeää jatkaa tässä vaiheessa vielä heinäkuusta eteenpäin.

17.10 Merja Mäkisalo-Ropponen sd: Arvoisa puhemies! Ihan lyhkäisesti vielä parista asiasta, ensinnäkin tästä selkeiden ohjeiden antamisesta. Perustuslakivaliokunta on kyllä useaan kertaan mietinnöissään ja lausunnoissaan korostanut sitä, että ohjeistuksen täytyy olla riittävän selkeää, jotta sitä pystytään noudattamaan joka puolella Suomea yhdenvertaisesti, ja nyt voi todella kysyä, olivatko ne ohjeet selkeitä, kun näinkin vakavia — minun mielestäni vakavia — virheitä on päässyt tapahtumaan työntekijöiden perusoikeuksien toteutumisen varmistamisessa.

Sitten toisena vielä tuosta valvonnasta haluan todeta sen, että kyllähän valvonta kuuluu työsuojeluviranomaisille, mutta tämä valvontatehtävä ei varmaan ole nyt toiminut tässä kriisitilanteessa niin hyvin kuin pitäisi, kun esimerkiksi näitä valvontakäyntejähän työpaikoille ei ole pystytty tekemään. Nyt olisikin todella tärkeätä, että työsuojelutoiminta saataisiin mahdollisimman nopeasti palautumaan normaaliksi.

Mutta jatkon kannalta valvontaa helpottaisi, jos me saisimme eteenpäin sitä perustuslakivaliokunnan ehdottamaa asiaa, että onko tarpeen säätää työnantajan velvollisuudesta il-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 86/2020 vp

moittaa valvovalle viranomaiselle valmiuslain toimivaltuuksien soveltamisen aloittamisesta työpaikalla. Kun tämä ilmoitus tulisi sinne valvontaviranomaiselle, niin sen jälkeen valvontaviranomaiset pystyisivät paremmin huomioimaan ja tekemään mahdollisia tarkastuksia näissä työyhteisöissä.

17.12 Mia Laiho kok: Arvoisa puhemies! Tartun nyt vielä tähän edustaja Mäkisalo-Roposen esille nostamaan asiaan ohjeistuksen puutteesta. Tämä on hyvin tärkeä asia, jos ajatellaan, että ollaan poikkeustilanteessa ja käytetään valmiuslakia, joka ei ole tuttu: ei ole henkilöstölle siellä mutta ei ole myöskään sille johdolle. Olisi kyllä todella tärkeää, että se ohjeistus on riittävää ministeriön taholta. Valvontaa totta kai tarvitaan, mutta sekin on tosiasia, että valvonnan resurssit ovat määrälliset, ja lähtökohtana pitäisi olla, että on riittävä ohjeistus ja sitä kautta myös oma-valvonta pitäisi huolen siitä, että asiat toteutuvat niin kuin pitää, koska valvonta tulee eittämättä jäljessä, mutta sitäkin tarvitaan.

Eli kun on poikkeustilanne, niin ilman muuta ohjeistuksen pitää olla sen mukainen, ja vaikuttaa siltä, että se ei ole ollut riittävää. Toivottavasti nyt ainakin tämän kesäkuun ajan, kun nämä asetukset ovat vielä voimassa, tähän kiinnitetään erityistä huomiota.

17.13 Kim Berg sd: Arvoisa puhemies! Haluaisin tästä edustaja Mäkisalo-Roposen hyvästä puheenvuorosta nyt vielä sillä lailla jatkaa, että se on juuri näin, että sekä perustuslakivaliokunnan mietinnöt että myös työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan lausunnot tästä asiasta ovat selkeästi tuoneet esille sen, kuinka tätä asetusta pitäisi soveltaa, mutta jostain syystä se viesti ei ole mennyt perille ihan, voisiko sanoa, sinne työyksiköihin asti. Olen kuullut myös paljon sitä, että sairaalan johto mahdollisesti on ollut tietoinen siitä, kuinka tätä asetusta sovelletaan, mutta ihan lähiesimiestasolla valitettavasti tämä ei aina ole mennyt niin kuin olisi pitänyt.

Valvonnasta haluaisin nostaa esille vielä yhden asian, mikä tuli meillä työelämä- ja tasa-arvovaliokunnassa ehkä aikamoisena yllätyksenäkin esille. Elikkä kun aluehallintovirastolta pyydettiin lausuntoa, niin aluehallintovirasto nosti lausunnossaan esille sen, että heille ei ole tämän valmiuslain 93 ja 94 §:n asetuksesta ilmennyt se, ovatko he toimivaltainen viranomainen valvomaan myös näitä asetuksen poikkeussäännöksiä. Se tuli meille kyllä todellisena yllätyksenä, ettei aluehallintoviranomainen ole ollut tietoinen siitä, ovatko he toimivaltainen viranomainen valvomaan näitä asetuksen poikkeussäännöksiä, ja luulisi ja toivoisi, että nyt ainakin on tämä viesti mennyt perille, että kyllä he ovat.

17.15 Päivi Räsänen kd: Arvoisa puhemies! Todellakin työ- ja tasa-arvovaliokunta kiinnittää ihan erityisesti huomiota ohjeistuksen ja tiedotuksen tärkeyteen ja siinä ilmenneisiin puutteisiin ja edellyttää, että työnantajille tulee laatia riittävä ja selkeä ohjeistus, jossa korostetaan tätä poikkeuksien käytön välttämättömyyttä ja viimesijaisuutta.

Kyllähän tämä, arvoisa puhemies, kertoo siitä, miten monimutkainen ja pirstaleinen tämä meidän sosiaali- ja terveydenhuollon vastuu- ja tuottamisjärjestelmä on. Eli meillä on terveydenhuollossa todella paljon näitä yksiköitä, jotka ovat toiminnasta vastuussa, ja silloin tällaisessa poikkeuksellisessa tilanteessa, jossa aika paljon tulee uutta informaatiota ja tuo koronatilanne varmasti pelottaa ja muuttaa aika paljon ilmapiiriä, ehkä sitten vain se tieto ei mene riittävän hyvin perille.

Tämä ei valitettavasti ole ainoa asia, jossa tieto ei kulje kunnolla perille. Se on nähty näissä muissakin korona-ajan toimissa, ja sen takia tietenkin me tarvitsemme sitä sote-uu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 86/2020 vp

distusta, mutta erityisesti tähän ohjeistuksen ja tiedotuksen perillemenoon tulee kiinnittää vakavasti huomiota.

17.17 **Aki Lindén sd:** Arvoisa puhemies! Päätin vielä osallistua nimenomaan tähän ohjekeskusteluun. Luin eilen THL:n verkkosivuilta erittäin yksityiskohtaiset ja tarkat menettelyohjeet siitä, kuinka suun terveydenhuolto tulee järjestää nyt kun tämä epidemia on laimenemisvaiheessa. Siellä oli äärimmäisen tarkasti selostettu, ihan missä järjestyksessä mikäkin osa suojavaatetusta puetaan ja riisutaan, ja kaikki oli hyvin tarkasti.

Mutta nyt me olemme kysymyksissä työelämän säädösten kanssa, sen kanssa, miten työpaikalla asiat järjestetään, ja tämä ei ole sitten THL:n asia, niin kuin kaikki ymmärrämme, vaan tässä on puhuttu aluehallintoviranomaisesta ja tässä on työ- ja elinkeinoministeriötä, ja aivan kuten edustaja Räsänen äsken totesi, meidän sosiaali- ja terveydenhuollon kenttä on varsin hajanainen. Sehän jakaantuu karkeasti ottaen neljään isoon kokonaisuuteen: meillä on sairaanhoitopiirit, kuntayhtymät, sitten meillä on kuntien perussosiaali- ja terveydenhuolto, sitten meillä on työterveyshuolto ja meillä on varsin laaja yksityinen terveydenhuollon sektori. No enitenhän nämä tilanteet ovat nyt koskeneet tietysti tätä kunnallista järjestelmää, ja siksi nostaisin tässä esille KT:n, Kuntatyöntajat. Sillä pitäisi olla erityinen rooli näitten ohjeiden antamisessa — toki myös sitten viranomaisilla, mutta myös KT:llä.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta päätti perustuslakivaliokunnan ehdotuksen mukaisesti, ettei väliaikaisista poikkeuksista sovellettaessa eräitä vuosilomalain, työaikalain ja työsopimuslain säännöksiä annettua valtioneuvoston asetusta kumota. Asian käsittely päättyi.